

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba,
t.a.v. de Minister van Justitie
L.G. Smith Boulevard 76
Alhier

L.G. Smith Boulevard 8
Oranjestad, ARUBA
T: (297) 583 3972
F: (297) 583 4012
E: info@rva.aw
W: www.rva.aw

Uw brief: 21 januari 2016
Uw kenmerk: LV-15/0003
Datum: 4 mei 2016
Kenmerk: RvA 09-16

Onderwerp: Ontwerp-landsverordening houdende wijziging van de Landsverordening Veiligheidsdienst Aruba (AB 2002 no. 115)

Naar aanleiding van bijgaande aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-landsverordening houdende wijziging van de Landsverordening Veiligheidsdienst Aruba, moge de Raad Uwe Excellentie het volgende berichten.

1. Algemeen

1.1 Met het onderhavige ontwerp wordt een bevordering van de werkzaamheden van de Veiligheidsdienst beoogd. In het onderstaande advies zal de Raad ondermeer ingaan op de onderbouwing van de probleemstelling, de doelmatigheid van het ontwerp, de procedurele waarborgen, de rechtsbescherming alsmede de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het ontwerp.

1.2 De Raad merkt op dat in het ontwerp wijzigingen in 26 van de 38 artikelen van de Landverordening Veiligheidsdienst Aruba (LVDA) worden voorgesteld en 12 nieuwe artikelen worden geïntroduceerd. Dit gegeven, gekoppeld aan het tijdsverloop van bijna 15 jaar sinds de vaststelling van de LVDA, waarin de internationale veiligheidsproblematiek aanzienlijk is veranderd, doet de vraag rijzen of het wellicht vanuit wetstechnisch oogpunt niet doelmatiger was geweest een geheel nieuwe landsverordening te concipiëren.

1.3 De toelichting stelt dat in de praktijk is gebleken dat de LVDA ter wille van een optimale taakvervulling van de Veiligheidsdienst Aruba (VDA) op een aantal specifieke punten verbetering en aanvulling behoeft.¹ Echter, uit het ontwerp blijkt onvoldoende duidelijk welke problemen noodzaken tot wijziging van de LVDA. Dit geldt in het bijzonder ten aanzien van de voorgestelde uitbreiding van de werkzaamheden van de VDA. Hierdoor wordt de beoordeling door de Raad van de doelmatigheid van het ontwerp bemoeilijkt. Aangenomen mag worden dat na 15 jaar voldoende ervaring is opgedaan met de LVDA om tot een deugdelijke probleem-inventarisatie te komen. Derhalve wordt geadviseerd het algemene deel van de toelichting zodanig te herzien dat duidelijk aangegeven wordt welke knelpunten nopen tot een wijziging van de LVDA.

1.4 In het verlengde van het voorgaande constateert de Raad dat ontwerp en toelichting geen consequent onderscheid maken tussen de *doelstelling*, de *taak* en de *werkzaamheden* van de VDA. Zo wordt in de toelichting herhaaldelijk gesproken van de A-, B-, en C taken² van de VDA terwijl het feitelijk gaat om de werkzaamheden van de VDA zoals omschreven in artikel 3,

---

¹ MvT, p. 2.

² MvT, p. 3.

tweede lid. Ook sluiten ontwerp en toelichting in dit opzicht niet op elkaar aan. Bij de beschrijving van de hoofdlijnen van het ontwerp³ wordt het wettelijk verankeren van dreigings- en risicoanalyses gekwalificeerd als een uitbreiding van het takenpakket van de VDA terwijl het ontwerp feitelijk een uitbreiding van de in artikel 3, tweede lid genoemde werkzaamheden voorstelt en niet een uitbreiding van de taak zoals omschreven in artikel 3, eerste lid. Deze inconsequentie heeft tot gevolg dat de voorstellen onvoldoende in de juridische systematiek van de LVDA geplaatst kunnen worden. Hier zal nader op ingegaan worden in onderdeel 2.2. Geadviseerd wordt het ontwerp en de toelichting op dit punt integraal te herzien.

1.5 De Raad acht het van belang dat er een juiste balans bestaat tussen effectiviteit in de uitvoering van de aan de VDA opgedragen taak, de waarborgen die in een democratische rechtsstaat gelden, zoals de bescherming van de grondrechten, alsook een passende controle en effectief toezicht op het werk van de VDA.

1.6 Ten aanzien van de effectiviteit van de taakuitvoering door de VDA worden in het ontwerp diverse voorstellen gedaan. Zo stelt de toelichting dat in het ontwerp verschillende artikelen worden voorgesteld om de informatiepositie van de VDA te verbeteren.⁴ In de LVDA is de hoofdregel opgenomen dat individuele burgers en privaatrechtelijke organisaties die benaderd worden door de VDA vrij zijn om de gevraagde inlichtingen al dan niet te verstrekken. Het onderhavige ontwerp zou hierin verandering scheppen.⁵ De Raad constateert echter dat van een ‘wettelijke plicht tot informatieverschaffing’ en een ‘verplichte bij wet vastgelegde gegevensverstrekking’ geen sprake is in het onderhavige ontwerp. Weliswaar geeft artikel 4 de VDA de algemene bevoegdheid tot gegevensverzameling en regelt artikel 7, eerste lid, onder a, de bevoegdheid van de VDA om aan een aanbieder van een communicatiedienst gegevens op te vragen, maar van een plicht tot gegevensverstrekking aan de zijde van de bevroegde instantie is geen sprake, noch is voorzien in sancties om medewerking af te dwingen. Het in de toelichting gestelde dat voortaan als gevolg van deze wettelijke plicht sneller gewerkt zal kunnen worden⁶ kan dan ook worden betwijfeld. Indien de regering de wens heeft de informatiepositie van de VDA daadwerkelijk te versterken, dient het ontwerp uitgebreid te worden met een afdwingbare verplichting tot medewerking.

1.7 Voorts worden in het belang van de operationele effectiviteit van de VDA naast de bestaande bijzondere inlichtingenmiddelen opgenomen in artikel 7 van de LVDA, in het ontwerp twee nieuwe bijzondere inlichtingenmiddelen geïntroduceerd. Ten aanzien van de beoordeling van de rechtmatigheid van de voorgestelde middelen is het van belang dat geen ongerechtvaardigde inbreuk wordt gemaakt op de rechten zoals vervat in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). De Raad verwijst in deze naar zijn advies van 3 maart 2010 bij de ontwerp-landsverordening houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering van Aruba (AB 1996 no. 75) ter invoering van bijzondere opsporingsbevoegdheden waarin de Raad wees op de noodzaak van een nauwgezette toetsing van de opsporingsbevoegdheden aan het EVRM.⁷ Net als bij de toepassing van bijzondere opsporingsmiddelen, wordt ook bij inzet van bijzondere inlichtingenmiddelen een inbreuk gemaakt op eenieders recht op privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en correspondentie zoals neergelegd in artikel 8 van het EVRM. Een inbreuk op de in artikel 8, eerste lid van het EVRM verankerde rechten, is ingevolge het tweede lid van artikel 8 slechts geoorloofd indien ondermeer is voldaan aan het vereiste dat de inbreuk ‘in accordance with the law’ is. Uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) inzake het al of niet ‘in accordance with the law’

---

³ MvT, p. 2.

⁴ MvT, p. 6.

⁵ idem

⁶ idem

⁷ Advies Raad van 3 maart 2010, kenmerk RvA 1999-09. Vindplaats: www.rva.aw

zijn van inbreuken op artikel 8 van het EVRM, blijkt dat het van groot belang is met welke procedurele waarborgen de toepassing van de bijzondere inlichtingenmiddelen zijn omgeven.⁸

1.8 Ten aanzien van de waarborgen bij de inzet van de bijzondere inlichtingenmiddelen (de thans vigerende en de voorgestelde) merkt de Raad het volgende op.

Voor de toepassing van het bijzondere inlichtingenmiddel, omschreven in artikel 7, eerste lid, onderdeel a (het opvragen van telefoonverkeergegevens) zijn geen procedurele waarborgen in het leven geroepen. De toelichting stelt dat gelet op het minder ingrijpend karakter van het opvragen van verkeer- en abonneegegevens, het vereiste van voorafgaande ministeriële toestemming niet behoeft te gelden.⁹ Ook de toepassing van het bijzondere inlichtingenmiddel, omschreven in artikel 7, eerste lid, onderdeel b (observeren van natuurlijke personen of van zaken) en onderdeel c (het volgen van natuurlijke personen of zaken) is niet met procedurele waarborgen omkleed. Voor de inzet van natuurlijke personen, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onderdeel d, wordt een notificatieplicht aan de Commissie van Toezicht voorgesteld.

Voor de toepassing van de bijzondere inlichtingenmiddelen, omschreven in artikel 7, eerste lid onderdelen e (het oprichten en de inzet van rechtspersonen), f (het betreden en doorzoeken van besloten plaatsen), g (het openen en onderzoeken van gesloten voorwerpen) en h (het met een technisch hulpmiddel aftappen, opnemen en afluisteren van gesprekken) is voor elk concreet geval schriftelijke toestemming van de bevoegde ministers vereist.

Ingeval het bij de toepassing van artikel 7, eerste lid, onderdeel g wenselijk is brieven te openen, lezen en hiervan afschrift nemen is een rechterlijke machtiging vooraf vereist. Ter vergelijking moge dienen dat voor de toepassing van bepaalde bijzondere opsporingsbevoegdheden waarmee een vergaande inbreuk op het recht van privacy kan worden gemaakt, de officier van justitie voorafgaand aan de inzet daarvan een machtiging dient te vorderen van de rechter-commissaris. De Raad heeft deze waarborg voor de betrokkenheid van de rechter-commissaris bij de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden onderschreven¹⁰ en is van oordeel dat voornoemde machtiging ook vereist zou dienen te zijn bij de inzet van bijzondere inlichtingenmiddelen. Op deze wijze wordt ook beter aangesloten bij de uitspraak van het EHRM in de zaak *Klass v. Germany*¹¹ waarin, in het geval het gevaar bestaat dat bijzondere opsporingsbevoegdheden willekeurig worden toegepast, rechterlijk toezicht aangeraden wordt.

1.9 De Raad acht het onvoldoende gemotiveerd waarom de rechterlijke toetsing vooraf wel plaats dient te vinden bij de inzet van een bijzonder inlichtingenmiddel (het maakt niet uit welke) om de bron van een journalist te achterhalen maar niet bij het betreden van een woning zonder de toestemming van de bewoner (artikel 10, eerste lid). Dit wekt de schijn dat het recht op privacy minder zwaar weegt dan het recht van persvrijheid. In het licht van de invoering van de bijzondere opsporingsmiddelen in het Wetboek van Strafvordering en de thans voorgestelde rechterlijke toetsing bij doorbreking van bronbescherming, acht de Raad het noodzakelijk dat de procedurele waarborgen bij de inzet van bijzondere inlichtingenmiddelen integraal worden herzien en dat er zoveel mogelijk een parallel wordt getrokken met de bijzondere opsporingsbevoegdheden zoals neergelegd in het Wetboek van Strafvordering. Dit vanwege het feit dat materieel op dezelfde wijze en op dezelfde grondrechten een inbreuk wordt gemaakt.¹²

⁸ Zaak *Malone v. United Kingdom*, Judgement of 2 august 1984, publ. ECHR, Series A, Vol. 82.

⁹ MvT, p. 36.

¹⁰ Advies Raad van 3 maart 2010, kenmerk RvA 1999-09. Vindplaats: www.rva.aw

¹¹ *Klass v. Germany*, Judgement of 6 september 1978, Publ. ECHR, Series A, Vol. 25, § 56.

¹² De recente ontwikkelingen in Nederland neigen naar een rechterlijke toetsing vooraf bij de inzet van de bijzondere bevoegdheden. Zie het op 15 april 2016 door het kabinet gepresenteerde wetsvoorstel waarmee de Nederlandse inlichtingendiensten meer bevoegdheden krijgen maar ook extra voorwaarden gesteld worden om de privacy van de Nederlandse burgers zo goed mogelijk te beschermen

1.10 In het verlengde van het hierboven gestelde aangaande de procedurele waarborgen, baart ook de rechterlijke toetsing zoals die vorm gegeven wordt in voorgesteld artikel 18a, zorgen. Ingevolge dit artikel kan de minister te allen tijde in een bestuursrechtelijke procedure weigeren het Gerecht in Eerste Aanleg (Gerecht) inlichtingen te verstrekken of stukken te overleggen waardoor de rechterlijke toetsing feitelijk onmogelijk wordt. Hier zal nader op in gegaan worden in onderdeel 2.20. Vooralsnog wordt volstaan met de opmerking dat rechtsbescherming van de burger tegen de vergaande bevoegdheden van de VDA hiermee in ernstige mate aangetast wordt zonder dat hiervoor enige reden/noodzaak wordt gegeven.

1.11 In het ontwerp worden een aantal wijzingen voorgesteld die betrekking hebben op het toezicht op de VDA zoals dat uitgeoefend wordt door de Commissie van Toezicht. De Raad acht het noodzakelijk enige opmerkingen te maken inzake het lidmaatschap van de Voorzitter van de Staten in de Commissie. De toelichting op de LVDA stelt dat de Commissie het karakter heeft van een onafhankelijke toezichtinstantie, die er - in aanvulling op de bestaande ministeriële en parlementaire controle - op toe moet zien dat de VDA binnen de bestaande wettelijke kaders opereert.¹³ Ingevolge artikel 28 van de LVDA dient de Commissie van Toezicht jegens de Staten verantwoording af te leggen over haar functioneren als controle – en beklaginstantie. Het lidmaatschap van de Staten voorzitter in de Commissie doorkruist naar de mening van de Raad bovengenoemde afbakening van verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

1.12 Voorts staat het lidmaatschap van de Voorzitter van de Staten op gespannen voet met het in artikel III.11 van de Staatsregeling vervatte principe dat Statenleden hun ambt vervullen zonder last of ruggespraak. Als lid van de Commissie van Toezicht beschikt de Staten voorzitter immers over belangrijke (geheime) informatie die niet toegankelijk is voor de overige Statenleden. Deze informatie zou de besluitvorming door de Staten voorzitter op zodanige wijze kunnen beïnvloeden dat er sprake is van ‘last of ruggespraak’. Ter vergelijking zij opgemerkt dat in Nederland geen parlementariër zitting heeft in de Commissie van Toezicht en dat het zevende lid van artikel 65 van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002¹⁴ bepaalt dat de leden geen betrekkingen vervullen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van hun functie of op de handhaving van hun onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin. Gelet op het bovenstaande acht de Raad het noodzakelijk dat bezien wordt hoe de samenstelling van de commissie zodanig aangepast kan worden dat aan bovengenoemde bezwaren tegemoet gekomen wordt.

1.13 Voorts merkt de Raad op dat in de toelichting een paragraaf over de financiële consequenties van het onderhavig ontwerp ontbreekt. Zo is het niet duidelijk of de VDA beschikt over de benodigde expertise om dreigings- en risico analyses uit te voeren of dat men hier extra personeel voor moet aannemen. Evenmin is het duidelijk of de begroting van het KPA toereikend is om de extra beveiliging- en bewakingstaken die eventueel uit de analyses voortvloeien, uit te kunnen voeren. De Raad acht het noodzakelijk dat de toelichting conform artikel 6 van de Comptabiliteitsverordening wordt aangepast

2. Ontwerp-landsverordening

Dreigings- en risicoanalyses

2.1 In artikel I, onderdeel C, ten 2° wordt voorgesteld aan artikel 3, tweede lid een nieuw onderdeel toe te voegen namelijk het opstellen van dreigings- en risicoanalyses op verzoek van de Minister of ministers ten behoeve van de bij landsbesluit aangewezen personen, of de bewaking en beveiliging van de bij landsbesluit aangewezen objecten en diensten. Uit het

¹³ MvT Landsverordening Veiligheidsdienst Aruba (AB 2002, no. 115), p. 50.

¹⁴ Stb. 2002, 148.

ontwerp blijkt echter niet duidelijk wat onder een dreigings- en risicoanalyse verstaan moet worden noch wat het onderscheid is tussen beide begrippen. Geadviseerd wordt het ontwerp met een omschrijving van de genoemde begrippen uit te breiden.

2.2 Het is de Raad niet duidelijk waarom het uitvoeren van dreigings- en risicoanalyse niet op basis van de vigerende LVDA kan plaatsvinden. De memorie van toelichting bij artikel 3 van de LVDA¹⁵ stelt dat dit artikel een niet limitatief bedoelde opsomming van werkzaamheden van de VDA geeft. Ervan uitgaande dat de werkzaamheden steeds bezien dienen te worden in het licht van de doelstelling en taakstelling van de VDA zoals geregeld in de artikelen 2, eerste lid en 3, eerste lid, kan de Raad zich voorstellen dat het uitvoeren van dreigings- en risicoanalyses reeds impliciet voortvloeit uit de taakopdracht van de VDA en onder de werkzaamheden zoals omschreven in artikel 3, tweede lid, onderdeel c ressorteren.

2.3 Voorts zouden de dreigings- en risicoanalyses plaats dienen te vinden op verzoek van de Minister of ministers ten behoeve van de bij landsbesluit aangewezen personen, objecten en diensten. De Raad vraagt zich af waarom voor deze rechtsvorm is gekozen en wat de meerwaarde is van een aanwijzing bij landsbesluit sec. Tevens rijst de vraag hoe bepaald wordt wie of wat bij landsbesluit aangewezen wordt en welke criteria hierbij worden gehanteerd. In de toelichting wordt enerzijds gesteld dat er een grondige analyse nodig is om te bepalen wie in aanmerking komt voor bescherming en anderzijds dat de opdracht om te komen tot een afgebakende lijst van personen en objecten die aanspraak kunnen maken op bescherming van de overheid (domeinbepaling) wordt toebedeeld aan de Minister of ministers.¹⁶ De Raad vraagt zich af welke volgorde er nu precies gehanteerd wordt. Wordt er eerst een lijst opgesteld of vindt er eerst een analyse plaats? Indien het eerste het geval is, dan is niet duidelijk op basis waarvan de lijst wordt opgesteld. Het is denkbaar dat men tot een objectieve aanduiding van functies, vitale objecten en diensten komt naar analogie met het Landsbesluit vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken (AB 2006 no. 14), maar een element van onvoorspelbaarheid kan niet uitgesloten worden (zo kan bijvoorbeeld plotseling een buitenlandse controversiële politicus, wiens naam niet op de lijst staat, besluiten Aruba te bezoeken). Het lijkt onontkoombaar dat enige vorm van een analyse dient plaats te vinden alvorens een aanwijzing kan plaatsvinden. Maar dan rijst de vraag *wie* bevoegd is om die analyse uit te voeren. Ingevolge artikel 3, tweede lid, onderdeel d is de VDA niet bevoegd tot het uitvoeren van een dreigingsanalyse ten behoeve van de opstelling van het landsbesluit. Hieromtrent dient duidelijkheid te worden verschaft.

2.4 In voorgesteld artikel I, onderdeel F wordt artikel 5a ingevoerd dat bepaalt dat dreigings- en risico analyses slechts opgesteld worden *naar aanleiding van* gegevens die aangeleverd worden door de onder het eerste lid genoemde personen en diensten. De Raad vraagt zich af waarom niet op basis van gegevens die aangeleverd worden door internationale organisaties of vreemde mogendheden analyses kunnen worden uitgevoerd. Gelet op de huidige internationale dimensies van dreigingrisico's zou dit voor de hand liggen.

2.5 Ten aanzien van artikel 5a wordt voorts opgemerkt dat in het eerste lid, onderdeel c abusievelijk verwezen wordt naar artikel 3, derde lid, onderdeel d in plaats van naar artikel 3, tweede lid, onderdeel d.

Toepassing bijzondere inlichtingenmiddelen

2.6 De toelichting stelt ten aanzien van artikel I, onderdeel H, dat het een wijziging van artikel 7 van de LVDA betreft, inzake het toepassingsgebied van de bijzondere inlichtingenmiddelen en dat het op zijn plaats is om een onderscheid te maken tussen de in artikel 3, tweede

¹⁵ MvT Landsverordening Veiligheidsdienst Aruba, p. 21.

¹⁶ MvT, p. 4.

lid genoemde taakonderdelen¹⁷ van de VDA, omdat bij de toepassing van bijzondere inlichtingenmiddelen een relatief grote inbreuk gemaakt wordt op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.¹⁸ Deze inbreuk zou slechts gerechtvaardigd zijn bij de uitvoering van de zogenaamde ‘A taak’ omdat het dan gaat om het verzamelen van gegevens over personen en organisaties waarvan vermoed wordt dat zij een bedreiging vormen voor de staatsveiligheid of andere vitale belangen van Aruba en niet bij de uitvoering van de onderdelen b, c en d van het tweede lid van artikel 3. De motivering om deze middelen niet in te zetten bij het instellen van veiligheidsonderzoeken met het oog op het vervullen van vertrouwensfuncties (onderdeel b) kan de Raad onderschrijven. Echter, het is van belang dat de toelichting tevens inzicht verschaft in de redenen om de inzet van bijzondere inlichtingenmiddelen achterwege te laten bij de uitvoering van de werkzaamheden zoals beschreven in artikel 3, tweede lid, onderdelen c en d. Deze betreffen het bevorderen van maatregelen ter bescherming van de in onderdeel a genoemde belangen en het opstellen van dreigings- en risicoanalyses. De Raad adviseert een beschouwing hieromtrent in de toelichting op te nemen.

2.7 Tevens stelt de toelichting¹⁹ dat indien in de loop van een veiligheidsonderzoek het vermoeden rijst dat de betrokken persoon een veiligheidsrisico vormt en dit een ‘ernstig vermoeden’ is naar de bewoordingen van artikel 3, tweede lid, onderdeel a, het veiligheidsonderzoek kan overgaan in een onderzoek op grond van de A-taak en dus alsnog bijzondere inlichtingenmiddelen kunnen worden ingezet. De Raad acht het niet ondenkbaar dat een dergelijk ernstig vermoeden ook kan ontstaan bij de uitvoering van de werkzaamheden genoemd in de onderdelen c en d van het tweede lid van artikel 3 en vraagt zich af waarom in dergelijke situaties niet voorzien is in de inzet van bijzondere inlichtingenmiddelen.

2.8 Ten aanzien van de in artikel I, onderdeel H, ten 1° voorgestelde toevoeging van het bijzondere inlichtingenmiddel genoemd in artikel 7, eerste lid onder a, stelt de Raad vast dat het hier om een andersoortige bevoegdheid gaat dan die genoemd in de overige onderdelen van artikel 7, eerste lid. De uitoefening van dit inlichtingenmiddel is namelijk afhankelijk gesteld van de medewerking van een derde, de aanbieder van een communicatiedienst. Het ontwerp bevat echter geen voorziening om de medewerking van deze derde af te dwingen hetgeen de vraag doet rijzen naar de effectiviteit van de bepaling. De toelichting spreekt van een bijzondere informatieverplichting op te leggen aan aanbieders van communicatiemiddelen,²⁰ echter van een verplichting als zodanig blijkt niet in het ontwerp.

2.9 Ten aanzien van de in artikel I, onderdeel H, ten 1° voorgestelde toevoeging van het bijzondere inlichtingenmiddel genoemd in artikel 7, eerste lid onder e, vraagt de Raad zich af hoe bij de oprichting van een rechtspersoon de geheimhouding gewaarborgd kan worden ten aanzien van andere personen of instanties (notaris, Kamer van Koophandel, Directie Economische Zaken, Handel en Industrie) die bij de oprichting betrokken zijn en acht het wenselijk dat de toelichting hier nadere informatie over verschaft.

Inzet van personen met justitiële antecedenten

2.10 Ten aanzien van artikel I, onderdeel I waarin de invoering van artikel 7a wordt voorgesteld, stelt de toelichting dat de regering heeft besloten om de voorgeschreven ministeriële toestemming te laten vervallen daar in kringen van personen met criminele antecedenten weinig bereidheid zou bestaan om als agent op te treden uit vrees dat geheimhouding onvoldoende verzekerd is indien de namen van agenten bij personen buiten de VDA bekend zouden

¹⁷ De Raad merkt op dat abusievelijk wordt gesproken van ‘taakonderdelen’ in plaats van ‘werkzaamheden’.

¹⁸ MvT, p.37.

¹⁹ MvT, p. 38.

²⁰ MvT, p. 35.

worden.²¹ In plaats hiervan wordt voorgesteld dat het Hoofd over de inzet van een agent met justitiële antecedenten een schriftelijke mededeling doet aan de Commissie. Niet gemotiveerd wordt waarom de geheimhoudingsplicht bij de Commissie, beter gewaarborgd zou zijn dan bij de Minister. De Raad gaat ervan uit dat door notificatie de identiteit van betrokkene bekend wordt bij alle leden van de commissie en hiermee de kans op het lekken van informatie groter wordt. Gelet op het feit dat de Minister wel de verantwoordelijkheid draagt indien de inzet van genoemde personen tot ongewenste gevolgen leidt, is een nadere motivering op zijn plaats.

2.11 Voorts wordt in artikel I, onderdeel K, ten 3°, voorgesteld om de voorafgaande controle bij de toepassing van een bijzonder inlichtingenmiddel als bedoeld in artikel 7, eerste lid dat gericht is op het achterhalen van de bron van een journalist, bij het Gerecht neer te leggen. Zoals de toelichting aangeeft is dit mede als gevolg van de uitspraak van 22 november 2012 van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak van Telegraaf Media Groep vs. Nederland. Ten aanzien van de rechterlijke toetsing wijst de Raad met klem op het belang van een reële rechterlijke toetsing. *The Court recalled that in a field where abuse was potentially so easy in individual cases and could have such harmful consequences for democratic society as a whole, supervisory control should be entrusted to a Judge or an adequate independent authority.*²² Tevens is het hierbij van belang dat inzicht wordt verschaft in de criteria die de rechter hanteert bij de toetsing alsook in de vraag waarom de rechterlijke toets niet bij de inzet van alle inlichtingenmiddelen (ongeacht op welk doel zij gericht zijn) plaatsvindt.

Bescherming van gegevens

2.12 De in artikel I, onderdeel P voorgestelde toevoeging van een derde lid aan artikel 14 heeft betrekking op de bescherming van gegevens die kunnen leiden tot de vaststelling van de identiteit van een natuurlijke persoon als bedoeld in artikel 7, eerste lid onderdeel d (inzet van personen niet zijnde personeel). Voorgesteld wordt deze 30 jaar nadat de inzet van de desbetreffende natuurlijke persoon is beëindigd te vernietigen. Niet gemotiveerd wordt waarom voor een periode van 30 jaar is gekozen. Hierin dient alsnog voorzien te worden.

2.13 Ten aanzien van het voorgestelde derde lid van artikel 14 wordt geadviseerd de woorden ‘vaststelling van een natuurlijk persoon’ te vervangen door ‘vaststelling van de identiteit van een natuurlijk persoon’.

Vertrouwensfuncties

2.14 In het in artikel I, onderdeel T voorgestelde artikel 16a wordt neergelegd dat de Minister zijn beslissingsbevoegdheid om een Verklaring van Geen Bezwaar (VGB) te verlenen kan mandateren aan een persoon die leiding geeft aan een organisatorische eenheid van het Land die niet onder het ministerie van de Minister ressorteert. Het vierde lid stelt dat het Hoofd te allen tijde bevoegd is toezicht uit te oefenen op de wijze van uitoefening van de bevoegdheid door een gemandateerde. Volgens de toelichting betekent dit in de praktijk dat *steekproefsgewijze* controles op de dossiers door de VDA zullen worden verricht.²³ De Raad vraagt zich af of hiermee een voldoende adequaat toezicht wordt gewaarborgd.

2.15 Voorts stelt de toelichting dat het mandaat om een VGB te verlenen gepaard gaat met het verrichten van een veiligheidsonderzoek.²⁴ De Raad vraagt zich af aan welke organisaties hierbij wordt gedacht en of andere organisaties dan de veiligheidsdienst wel toegerust zijn om

²¹ MvT, p. 39.

²² EHRM 22 november 2012, Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V en anderen tegen Nederland No.39315/06.

²³ MvT, p. 48.

²⁴ MvT, p. 48-49.

deze onderzoeken te verrichten. Hebben zij bijvoorbeeld toegang tot alle relevante gegevens? Geadviseerd wordt hier in de toelichting nadere informatie over te verschaffen.

2.16 Het in artikel I, onderdeel T, voorgestelde artikel 16b, tweede lid stelt dat de Minister een VGB *kan* weigeren indien het veiligheidsonderzoek onvoldoende gegevens heeft kunnen opleveren om daarover een oordeel te kunnen geven. Artikel 7 van het Landsbesluit vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken stelt echter dat een VGB wordt geweigerd indien het veiligheidsonderzoek onvoldoende gegevens heeft kunnen opleveren om daarover een oordeel te geven. In de slotbepalingen van het ontwerp is nagelaten een voorziening te treffen voor aanpassing van dit landsbesluit. Geadviseerd wordt om hierin te voorzien.

2.17 Voorts wordt geadviseerd in voorgesteld artikel 16b in het eerste lid voor de woorden ‘door de Minister’ het woord ‘uitsluitend’ op te nemen.

2.18 Het in artikel I, onderdeel U, voorgestelde artikel 17, eerste lid geeft de minister de discretionaire bevoegdheid om elke vijf jaar een herhaalonderzoek in te stellen. Artikel 9 van het Landsbesluit vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken bepaalt echter dat de Minister ten aanzien van personen die een veiligheidsfunctie vervullen iedere drie jaar, of eerder indien gebleken feiten of omstandigheden hem daartoe aanleiding geven, een hernieuwd veiligheidsonderzoek doet instellen. Wederom is in de slotbepalingen geen voorziening getroffen ter aanpassing van het betreffende landsbesluit. Geadviseerd wordt hierin te voorzien.

Inlichtingenverzoeken uit andere landen binnen of buiten het Koninkrijk

2.19 Ten aanzien van het in artikel I, onderdeel V voorgestelde artikel 17a, rijst de vraag of het onder het vierde lid gestelde ook van toepassing is op een VGB die al vijf jaar oud is. Geadviseerd wordt hier in de toelichting nadere informatie over te verschaffen.

2.20 Ingevolge het in artikel I, onderdeel V, voorgestelde artikel 17b kunnen kosten verbonden aan het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken op de verzoeker van een dergelijk onderzoek verhaald worden. De Raad vraagt zich af hoe gebruikelijk en effectief een dergelijke bepaling is in de internationale samenwerking tussen veiligheidsdiensten en of de VDA ook betaalt voor het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken die door buitenlandse veiligheidsdiensten worden uitgevoerd. Het is wenselijk dat de toelichting hier nadere informatie over verschaft.

Bezwaar en beroep

2.21 Het in artikel I, onderdeel W voorgestelde artikel 18 stelt dat de bepalingen van de Landsverordening Administratieve Rechtspraak van toepassing zijn onder de voorwaarden genoemd in de onderdelen a t/m g van het tweede lid, op beschikkingen als bedoeld in het eerste lid (weigering van een verklaring van geen bezwaar, intrekking van een verklaring van geen bezwaar en het doen van een mededeling) en beschikkingen als bedoeld in de artikelen 8, derde lid, (plicht van een aanbieder van een communicatiedienst om onverwijld de technische voorzieningen te treffen die het Hoofd wenselijk acht) en 13, derde lid (afwijzing verzoek van een persoon om antwoord op de vraag of ten aanzien van hem gegevens zijn verzameld of om inzage van eventueel verzamelde gegevens). Onderdeel a van het tweede lid bepaalt echter dat bij de behandeling van een bezwaarschrift ter zake van de weigering of intrekking van een verklaring van geen bezwaar de Commissie van Toezicht de taken vervult, die in de voormelde landsverordening worden toebedeeld aan de bezwaaradviescommissie. De overige onderdelen spreken vervolgens ook van de Commissie. Door in onderdeel a uitsluitend te verwijzen naar de verklaringen van geen bezwaar worden de beschikkingen als bedoeld in de artikelen 8, derde lid en 13, derde lid van de werking van onderdeel a uitgesloten en daarmee ook van de overige

onderdelen van het tweede lid. Met als gevolg dat de bezwaaradviescommissie bevoegd blijft voor laatstgenoemde beschikkingen. De Raad neemt aan dat dit niet kan zijn beoogd.

2.22 Op grond van het in artikel I, onderdeel X voorgestelde artikel 18a kan de minister het verstrekken van inlichtingen of stukken weigeren dan wel meedelen dat uitsluitend het Gerecht kennis mag nemen van de verstrekte inlichtingen of stukken, voor zover gewichtige redenen daartoe aanleiding geven. Het eerste lid sluit hiermee dus niet uit dat de stukken aan de rechter worden onthouden. Op basis van het tweede lid van artikel 18a wordt de gerechtvaardigheid van de weigering of beperking aan de rechter voorgelegd. Indien de rechter de weigering of beperking ongerechtvaardigd acht, kan de minister alsnog op basis van het vierde lid het verstrekken van inlichtingen of het overleggen van stukken weigeren. Onduidelijk is of het vierde lid ook de weigering van het verstrekken van inlichtingen of het overleggen van stukken aan de rechter omvat. In het eerste geval legt de minister de beslissing van de rechter naast zich neer en wordt de essentie van de rechterlijke toetsing ondergraven en in het tweede geval wordt de rechterlijke toetsing onmogelijk gemaakt. (Zie ook hetgeen reeds in onderdeel 1.10 is opgemerkt inzake rechtsbescherming.)

2.23 De toelichting op het betreffende artikel geeft ook geen duidelijkheid. Enerzijds wordt gesteld dat op grond van het tweede lid ‘de rechter volledige inzage moet krijgen in het dossier van de VDA’ en anderzijds dat op grond van het vierde lid duidelijk is gemaakt dat het weigeren van inlichtingen c.q. stukken altijd mogelijk dient te blijven.²⁵ Voorts stelt de toelichting dat in de gevallen dat de Minister wordt verplicht tot het verstrekken van inlichtingen c.q. het overleggen van stukken, deze ter uitsluitende kennisneming van de rechter dienen te blijven.²⁶ Dus ook indien de rechter de weigering ongerechtvaardigd acht wordt de verzoekende partij niet in de gelegenheid gesteld om kennis te nemen van de stukken? De toelichting schiet op dit punt derhalve zeer tekort.

2.24 Gelet op het bovenstaande heeft de Raad met name grote bedenkingen bij het in de toelichting²⁷ gestelde dat het onthouden van stukken aan de wederpartij niet in strijd is met artikel 6 van het EVRM nu de rechter wel inzage wordt gegeven in de geheime stukken en hij hierover een onafhankelijk oordeel kan vormen en er dus sprake blijft van een *fair trial*. De redactie van het eerste en vierde lid maakt het echter mogelijk dat ook aan de rechter stukken worden onthouden. De Raad adviseert het betreffende artikel en de toelichting hierop integraal te herzien en wel op zodanige wijze dat de rechterlijke toetsing en hiermee het recht op een *fair trial* gewaarborgd wordt.

2.25 Tevens is het niet duidelijk wie bedoeld wordt met ‘andere partijen’ in het derde lid van artikel 18a. De toelichting dient op dit punt aangevuld te worden. Voorts wordt geadviseerd in het zesde lid voor het woord ‘toepassing’ het woord ‘overeenkomstige’ toe te voegen.

Toegang VDA tot de geautomatiseerde systemen

2.26 In artikel I, onderdeel Y wordt artikel 20 van de LVDA gewijzigd. Het voorgestelde derde lid van artikel 20 verwijst naar de geautomatiseerde systemen van de in het eerste lid genoemde diensten. De toelichting²⁸ stelt dat hiermee een wettelijke basis wordt gecreëerd voor de rechtstreekse geautomatiseerde toegang tot de systemen van politie, immigratie en de douane. Vervolgens worden in de toelichting naast het justitieel documentatieregister, het politieregister en het vreemdelingenregister ook het bevolkingsregister genoemd. Onduidelijk is of het VDA

²⁵ MvT, p. 55.

²⁶ MvT, p. 56.

²⁷ MvT, p. 56.

²⁸ MvT, p. 57.

reeds rechtstreeks toegang tot het bevolkingsregister heeft of dat het de bedoeling is dat de VDA automatische toegang tot dit register krijgt. Indien dit laatste het geval is dient ook het Bureau Burgerlijke Stand en Bevolking in het eerste lid genoemd te worden. Geadviseerd wordt het ontwerp en de toelichting met elkaar in overeenstemming te brengen.

Actieve informatievergaring VDA vanuit andere diensten

2.27 Ten aanzien van de in artikel I, onderdeel Z voorgestelde invoeging van artikel 20a wordt geadviseerd de imperatieve bewoordingen in het eerste lid te wijzigen naar ‘kunnen werkzaamheden verrichten ten behoeve van de Dienst’. Er bestaat immers geen hiërarchische verhouding tussen de Veiligheidsdienst en de genoemde diensten. Voorts rijst de vraag hoe de hoofden van de betreffende diensten op de hoogte worden gehouden van de werkzaamheden en de omvang daarvan, van ondergeschikten.

Commissie van Toezicht

2.28 Ten aanzien van de in artikel I, onderdeel AA voorgestelde wijziging van artikel 21 vraagt de Raad zich af of de Commissie van Toezicht op de hoogte wordt gesteld van de samenwerking zoals bedoeld in het eerste lid. Het is wenselijk dat de toelichting hier nadere informatie over verschaft.

2.29 Ten aanzien van de in artikel I, onderdeel CC voorgestelde wijziging van het derde lid van artikel 23 en invoeging van een vierde lid, waarmee wettelijk wordt vastgelegd dat de Commissie zich kan doen bijstaan door ambtelijke en/of niet-ambtelijke onderzoekers, vraagt de Raad zich af wat de omvang van het probleem is en hoe opportuun het is de oplossing te zoeken in het inzetten van onderzoekers gelet op het belang van de geheimhouding van gegevens. Weegt het te nemen veiligheidsrisico op tegen de ondersteuning van de Commissie? De toelichting stelt dat de onderzoekswerkzaamheden tijd kost die schaars is bij de leden van de Commissie gelet op het feit dat hun lidmaatschap een nevenfunctie betreft naast belangrijke functies.²⁹ De Raad vraagt zich af in hoeverre is overwogen om de omvang en/of de samenstelling van de Commissie te herzien om in deze tekortkoming te voorzien. (Zie terzake ook hetgeen onder 1.11 en 1.12 is opgemerkt.) Daarnaast vraagt de Raad zich af waarom er een verschil in het niveau van regeling is voor ambtelijke onderzoekers (bij landsverordening) en niet- ambtelijke onderzoekers (landsbesluit houdende algemene maatregelen). Bovendien is het niet duidelijk waarom alleen voor niet-ambtelijke onderzoekers is voorzien in de mogelijkheid van een kostenvergoeding terwijl wellicht ook ambtelijke onderzoekers de betreffende werkzaamheden naast hun bestaande taken moeten uitvoeren. De Raad acht een nadere motivering noodzakelijk.

2.30 De in artikel I, onderdeel DD voorgestelde invoeging van artikel 23a voorziet in de publicatie van het rapport van de Commissie van Toezicht. De toelichting stelt dat tot op heden de publicatie plaatsvond zonder het standpunt van de Minister op de bevindingen van de Commissie van Toezicht maar dat dit wel van wezenlijk belang is.³⁰ De Raad merkt op dat voorgesteld artikel 23a echter niet expliciet stelt dat de publicatie van het rapport mét het standpunt van de minister dient plaats te vinden. Tevens wordt in het tweede lid van voorgesteld artikel 23a abusievelijk verwezen naar het derde lid in plaats van het eerste lid van het artikel.

---

²⁹ MvT, p. 60.

³⁰ MvT, p. 60.

Gegevensverstrekking door de VDA aan de Commissie

2.31 De in artikel I, onderdeel EE voorgestelde wijziging van het derde lid van artikel 25 maakt het mogelijk dat het Hoofd op schriftelijk verzoek van de Voorzitter, de Voorzitter of een ander lid van de Commissie toegang verleent tot de door de Dienst verwerkte gegevens. Niet toegelicht wordt waarom het verzoek van een lid via de Voorzitter moet gaan en wat de rechtsgevolgen zijn indien de Voorzitter weigert het verzoek door te geleiden. De toelichting op het vigerende artikel 25 van de LVDA³¹ stelt dat de rechtstreekse inzage van gegevensverzamelingen van de VDA alleen aan de Voorzitter van de Commissie kan worden verleend teneinde de kring van kennismemers van VDA gegevens zo klein mogelijk te houden. De thans voorgestelde doorbreking van de destijds door de regering verkozen beperkte kring van kennismemers wordt naar de mening van de Raad in het ontwerp onvoldoende gemotiveerd. Tevens vraagt de Raad zich af hoe gewaarborgd wordt dat geen oneigenlijk gebruik van deze bevoegdheid wordt gemaakt. (Zie terzake ook 1.11.)

3. Memorie van toelichting

3.1 In het algemeen is de Raad van mening dat het informatiegehalte van de toelichting te wensen over laat hetgeen gevolgen heeft voor de toetsbaarheid van de regeling en de toepassing ervan door de rechtspraak. Geadviseerd wordt de toelichting in zijn geheel te herzien. Voor zover niet reeds in voorgaande paragrafen besproken, geeft de toelichting nog aanleiding tot de volgende opmerkingen.

3.2 Op pagina 2 wordt gesteld dat het takenpakket van de VDA wordt uitgebreid en dat naast de drie bestaande taken op het gebied van staatsveiligheid er een vierde taak bijkomt. Hier wordt abusievelijk gesproken van ‘taken’ in plaats van ‘werkzaamheden’. Ook op pagina 3 wordt gesproken van A-, B-, en C taken terwijl het werkzaamheden van de VDA betreft. In de vierde alinea op pagina 7 wordt verwezen naar ‘taken’ zoals omschreven in artikel 3 van de LVDA in plaats van werkzaamheden.

3.3 Op pagina 2 wordt het gebruik van de terminologie ‘organisatorische eenheid’ nader toegelicht. Onduidelijk blijft echter of ook rechtspersonen *sui generis* en overheids- NV's onder deze omschrijving vallen. Een nadere toelichting is wenselijk.

3.4 Voorts wordt op pagina 3 gesteld dat het opstellen van dreigings- en risicoanalyses voortvloeit uit de A-taak en de C-taak van de VDA. Dit doet de vraag rijzen waarom er dan een zogenaamde D- taak aan artikel 3, tweede lid toegevoegd dient te worden. De stelling dat de Landsverordening VDA thans geen bevoegdheid bevat om informatie te verzamelen over personen en objecten in het kader van het bewaken en beveiligen acht de Raad dan ook onvoldoende gemotiveerd. Zie terzake ook onderdeel 2.2.

3.5 In de titel en in de inhoud van de derde paragraaf van het algemene deel (pagina 6) wordt abusievelijk gesproken van een wettelijke plicht tot informatieverstrekking.

3.6 Ten aanzien van de tweede alinea op pagina 7 wordt geadviseerd de zinsnede ‘personen en organisaties die een gevaar vormen voor de staatsveiligheid’ te wijzigen naar ‘personen en organisaties die potentieel een gevaar vormen voor de staatsveiligheid’.

3.7 De motivering voor codificatie van het opvragen van gebruikers- en verkeergegevens zoals omschreven op pagina 8 is te vaag. Nu de gegevens blijkbaar zonder problemen op

---

³¹ MvT, Landsverordening Veiligheidsdienst Aruba (AB 2002, no. 115), p. 49.

vrijwillige basis verstrekt worden door de telecommunicatiediensten is het niet duidelijk wat bedoeld wordt met ‘vanuit het operationele belang’.

3.8 De stelling op pagina 8 dat door het plaatsen van gebruikers- en verkeersgegevens in artikel 7 een *verplichting* opgelegd wordt aan telecommunicatiediensten is niet juist. Er wordt een *bevoegdheid* geschapen voor de VDA om deze gegevens op te vragen, een bevoegdheid waar zij blijkens de toelichting in de praktijk reeds gebruik van maakt.

3.9 De beschrijving op pagina 9 van aanbieders van telecommunicatiediensten komt niet overeen met de definiëring van aanbieder van een communicatiedienst in artikel 1. Tevens wordt verwezen naar de aanbieders van ‘niet-openbare netwerken en diensten’. Niet toegelicht wordt wat hier precies onder dient te worden verstaan.

3.10 Op pagina 9 wordt verwezen naar jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Echter, zonder een nadere duiding van de inhoud van deze uitspraken heeft deze verwijzing geen toegevoegde waarde.

3.11 Ten aanzien van het op pagina 10 gehanteerde begrip ‘agenten met justitiële antecedenten’ wordt geadviseerd de toelichting uit te breiden met een nadere omschrijving van dit begrip teneinde onduidelijkheden in de interpretatie te voorkomen.

3.12 Op pagina 10 van de toelichting wordt gesteld dat om een balans te houden tussen de in het ontwerp voorgestelde uitbreidingen van de bevoegdheden van de VDA en het toezicht, bepalingen worden voorgesteld die de controle op de Dienst zullen versterken. De Raad vraagt zich echter af in hoeverre er bij de genoemde voorstellen (verplichting tot notificeren van de Commissie bij oprichting van rechtspersonen, de inzet van agenten met justitiële antecedenten en de niet openbare aanwijzing van vertrouwensfuncties) materieel te spreken valt over een ‘versterking’ van de commissie daar het in genoemde gevallen slechts een notificatieplicht betreft en de Commissie te kampen heeft met een beperkte onderzoekscapaciteit.

3.13 De verwijzing in noot 8 op pagina 18 is onjuist. Op de betreffende pagina staat geen nadere informatie.

3.14 Op pagina 23 wordt gesteld dat door een tarief te koppelen aan het verzoek van een werkgever voor een veiligheidsonderzoek een signaal afgegeven wordt aan de verzoekers van een veiligheidsonderzoek om scherper te kijken naar de daadwerkelijke noodzaak om functies als vertrouwensfuncties aan te wijzen. Echter, gelet op de zeer ruime financiële middelen van de exploitanten van de lucht- en zeehavens, heeft de Raad zijn twijfels over de veronderstelde remmende werking van de tarifiering en worden veiligheidsonderzoeken meestal vereist door overheidsinstanties.

3.15 Op pagina 25 wordt gesteld dat de invoering van veiligheidsonderzoeken bij de politie met zo’n 600 medewerkers nog moet plaats vinden. Een nadere verklaring van deze stelling is op zijn plaats.

3.16 Voorts wordt op pagina 25 gesteld dat het de bedoeling is dat de afgifte van verklaringen van geen bezwaar (VGB’s) voor vertrouwensfuncties die gerelateerd zijn aan de beveiligde gebieden, zoals de luchthaven en zeehavens, zouden kunnen worden uitgevoerd door andere organisatorische eenheden van het Land dan de VDA. De bedoeling is dus dat daarmee de mogelijkheid wordt geschapen om - in de toekomst- het uitvoeren en het beslissen op veiligheidsonderzoeken te mandateren aan andere (niet aan de Minister ondergeschikte organisatorische eenheden van het Land). Uit de toelichting blijkt echter niet duidelijk welke organisatorische eenheden men hierbij in gedachten heeft en of die de capaciteit en middelen

bezitten om dergelijke onderzoeken uit te voeren. Een nadere toelichting is wenselijk. Tevens vraagt de Raad zich af of het niet juist in de beveiligde gebieden van de luchthaven en zeehaven van belang is dat de VDA de veiligheidsonderzoeken uitvoert. Ingevolge de bijlage bedoeld in artikel 2, eerste lid van het landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheids-onderzoeken zijn immers *alle* functies die worden uitgevoerd binnen het beveiligde gebied van de luchthaven en alle functies die worden uitgeoefend binnen het beveiligde gebied van een commerciële havenfaciliteit vertrouwensfuncties. Hiermee wordt het vitaal belang van deze faciliteiten/bedrijven voor de veiligheid van het Land benadrukt.

3.17 Ten aanzien van pagina 26 vraagt de Raad zich af welke criteria de Minister hanteert om te bepalen of een herhaalonderzoek binnen de periode van 5 jaar dient plaats te vinden. Het is wenselijk dat de toelichting hier nadere informatie over verschaft.

3.18 Op pagina 30 is in de toelichting op artikel I, onderdeel A nagelaten onderdeel P te noemen in de derde alinea. Dit onderdeel dient alsnog toegevoegd te worden aan de opsomming daar het ook betrekking heeft op de vervanging van het woord ‘verzameld’ door verwerkt.

3.19 De toegevoegde waarde van de derde alinea op pagina 31 is de Raad niet duidelijk.

3.20 Op pagina 32 dient aan het opschrift *Onderdelen C, ten 2°, en E, ten 1°* het onderdeel F toegevoegd te worden.

3.21 De toelichting op pagina 32 ten aanzien van onderdeel F (invoeging van een artikel 5a) is zeer summier en dient uitgebreid te worden.

3.22 De toelichting op de pagina's 33 en 34 ten aanzien van onderdeel D acht de Raad te eenzijdig, er wordt geen inzicht gegeven in het afbreukrisico voor het Land.

3.23 Niet duidelijk is waarom op pagina 34 in de toelichting op onderdeel G³² gesproken wordt van een bepaling ten aanzien van het *overige* personeel, artikel 6 heeft immers betrekking op al het personeel van de VDA inclusief de Directeur. Voorgesteld wordt het woord ‘overige’ te schrappen.

3.24 Op de pagina's 37 en 38 wordt (wederom) abusievelijk over ‘taakonderdeel’ en ‘taken’ gesproken in plaats van werkzaamheden.

3.25 Ten aanzien van de toelichting op pagina 41, derde alinea zij gewezen op het belang dat steeds een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de voorwaarden die in een instructie geregeld kunnen worden en de regels die wettelijk vastgelegd dienen te worden.

3.26 In de toelichting op onderdeel J, ten 2°, onderdeel b³³ wordt onvoldoende onderbouwd waarom er niet langer een noodzaak zou bestaan om de minister belast met telecommunicatiezaken (naast de minister belast met justitie en de minister belast met algemene zaken) op de hoogte te stellen van telefoontaps. De toelichting dient op dit punt aangevuld te worden.

3.27 Geadviseerd wordt op pagina 42, derde alinea in de laatste zin ‘Gerecht’ te vervangen door ‘rechter’.

---

³² MvT, p. 34.

³³ MvT, p. 42.

3.28 De derde alinea op pagina 44, de vierde alinea op pagina 50 en de vierde alinea op pagina 51 hebben geen toegevoegde waarde, daar ze slechts een herhaling van de inhoud van de betreffende artikelen betreffen.

3.29 De toelichting op artikel I, onderdeel X, met betrekking tot het vierde lid van artikel 18a is volstrekt ontoereikend. Ter zake wordt slechts gesteld dat hiermee duidelijk is gemaakt dat het weigeren van stukken altijd mogelijk dient te blijven.³⁴ Het betreft een bepaling die voor de justitiabele verstrekkende gevolgen kan hebben en die derhalve een deugdelijke motivering behoeft.

3.30 Ten aanzien van de in artikel I, onderdeel AA voorgestelde wijziging van artikel 21 stelt de toelichting dat hiermee meer recht wordt gedaan aan de feitelijke situatie en tevens voorkomen wordt dat het besluit tot samenwerking met een buitenlandse inlichtingendienst beleefd wordt als een door de politiek ingegeven besluit.³⁵ Hoe algemeen of specifiek is de door de Minister verleende toestemming en is het onder omstandigheden niet juist van belang dat ook de politieke implicaties van een samenwerking meegewogen worden? Geadviseerd wordt de toelichting met informatie terzake uit te breiden.

3.31 De toelichting stelt dat onder de samenwerking van artikel 21 ook het uitvoeren van gezamenlijke operationele acties valt³⁶ en dat de VDA *hierdoor* bevoegd zal zijn een operationele actie uit te voeren binnen ons grondgebied in samenwerking met inlichtingen- en veiligheidsdiensten uit andere landen.³⁷ Door gebruik van het woord ‘hierdoor’ rijst de vraag of de VDA reeds operationele acties uitvoert en zo ja of hiervoor dan geen bevoegdheid bestaat onder de vigerende wetgeving. De toelichting dient hierover duidelijkheid te verschaffen.

3.32 De toelichting op onderdeel WW spreekt van een ‘A- veiligheidsonderzoek’³⁸ dat de onderzoeker dient te ondergaan zonder dat dit nader wordt omschreven.

3.33 De toelichting op pagina 61 ten aanzien van onderdeel DD stelt dat het onderzoeksrapport van de Commissie van Toezicht wordt gepubliceerd op een website. Artikel 28 schrijft echter geen publicatie voor.

3.34 De toelichting op pagina 62 ten aanzien van onderdeel DD betreft een herhaling van de inhoud van het artikel en heeft hiermee geen toegevoegde waarde.

3.35 Op pagina 63 wordt gesteld dat het Hoofd verplicht is aan verzoeken van de Voorzitter van de Commissie van Toezicht te voldoen. Echter, tot wie wendt het Hoofd zich indien hij een verzoek krijgt dat hij in strijd acht met de doelstelling van de dienst? Een nadere toelichting is op zijn plaats.

3.36 Op pagina 64 wordt wederom gesproken van een verplichting tot informatieverschaffing die niet op basis van de wetstekst bestaat.

4. Voorstellen voor redactionele verbeteringen

Voorstellen voor redactionele verbeteringen zijn in de marge van zowel het ontwerp als de toelichting aangebracht.

---

³⁴ MvT, p. 55.

³⁵ MvT, p. 59.

³⁶ MvT, p. 59.

³⁷ MvT, p. 59.

³⁸ MvT, p. 61.

5. Conclusie en eindadvies

De Raad kan zich weliswaar met de doelstelling doch niet met de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het niet aan de Staten aan te bieden, dan nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De Adjunct-secretaris,

De Voorzitter,

---

mr. A. Braamskamp

---

mr. F.M. d.l. S. Goedgefrag